

NOTITIE

Waarborging voorkomen beïnvloeding van besluitvorming

De effectiviteit van de COGEM wordt naast haar wetenschappelijke gezag en kwaliteit bepaald door haar maatschappelijk gezag. Dit gezag kan aangetast worden indien zich omstreden zaken (issues) afspelen rond de COGEM of indien er de publieke perceptie ontstaat dat er issues spelen. Een van deze mogelijke issues is beïnvloeding door derden, zoals vergunningaanvragers.

Deze memo biedt een overzicht van de maatregelen die de COGEM genomen heeft om beïnvloeding door derden op haar besluitvorming te voorkomen. Transparantie en openheid staan hierbij centraal. De elementen die in deze memo worden vermeld, zijn gebaseerd op of overgenomen uit eerdere stukken, procedures, notities, etc.:

1. De COGEM is een kleine organisatie met een duidelijk omschreven taak of missie: het adviseren van de overheid over milieurisico's van activiteiten met ggo's ter waarborging van de veiligheid en het informeren van de regering over ethische en maatschappelijke aspecten rond genetische modificatie. De communicatiestrategie van de COGEM is gericht op behoud en uitbouw van haar wetenschappelijk gezag en onafhankelijkheid. Bewust is er voor gekozen om alleen als zender van informatie op te treden en niet het gesprek aan te gaan met stakeholders e.d.. Immers de COGEM is geen belanghebbende of deelnemer aan het maatschappelijk debat over genetische modificatie.¹
2. De COGEM is een onafhankelijk adviesorgaan van de Nederlandse overheid. Vergunningaanvragen worden ingediend bij het Bureau GGO van het RIVM. De COGEM heeft geen direct contact met aanvragers van vergunningen waarover zij door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) of het BureauGGO om advies gevraagd wordt. Eventuele vragen van de COGEM (zoals betreffende ontbrekende informatie) aan de vergunningaanvrager lopen via het BureauGGO (of IenW). Ook in het geval van adviesvragen van de Inspectie L&T over incidenten, heeft de COGEM geen contact met de betreffende vergunninghouders.
3. Toelichting aan derden op uitgebrachte en vastgestelde adviezen is mogelijk in overleg met of op verzoek van IenW. Duidelijk moet zijn voor alle betrokkenen dat het hier gaat

¹ Hiermee wordt bedoeld dat de COGEM geen deelnemer is aan het maatschappelijke debat met een eigen positie en belang, en zo ook niet ervaren mag worden. De rol van de COGEM is het aandragen van wetenschappelijke feiten en informatie voor in eerste instantie de overheid en regering, en in tweede instantie de deelnemers in het maatschappelijke debat, om de kwaliteit van het maatschappelijk debat te verhogen en de besluitvorming van de overheid te ondersteunen. Hiermee treedt de COGEM hoofdzakelijk als 'zender' op van informatie, en is haar communicatiestrategie niet gericht op de uitwisseling van standpunten.

om een toelichting en dat vastgestelde adviezen niet met terugwerkende kracht veranderd kunnen worden.

Het staat de actoren in het werkveld vrij om onderwerpen onder de aandacht van de COGEM te brengen. De naar voren gebrachte onderwerpen kunnen, indien relevant geacht, in een vergadering van de betreffende subcommissie besproken worden, onder vermelding van de bron. Indien de COGEM het betreffende onderwerp relevant acht voor besluitvorming, zal verder (literatuur)onderzoek plaatsvinden en de gangbare adviesprocedures gevolgd worden.

4. De vergaderingen van de commissie en haar subcommissies zijn openbaar en dus toegankelijk voor toeschouwers. Daarnaast is in de wet Milieubeheer vastgelegd dat ambtenaren van de ministeries van IenW, LNV, SZW en VWS als toehoorder COGEM vergaderingen kunnen bijwonen, met dien verstande dat in de vergaderingen van de commissie voor ieder van die ministeries ten hoogste één ambtenaar aanwezig is. De voorzitter van de vergadering ziet erop toe dat de verschillende rollen van de aanwezigen bewaakt worden en dat besluitvorming in volledige onafhankelijkheid plaatsvindt.
5. Ter ondersteuning van haar adviserende en signalerende taak kan de COGEM hoorzittingen en symposia organiseren. Deze zijn in principe openbaar en zijn slechts één van meerdere informatiebronnen die de COGEM gebruikt bij de totstandkoming van adviezen en signaleringen. Voor hoorzittingen die dienen om informatie uit het werkveld over specifieke onderwerpen te verzamelen, is een procedure opgesteld om de onafhankelijkheid van de COGEM te waarborgen.
6. Bij de totstandkoming van adviezen en signaleringen maakt de COGEM soms gebruik van externe deskundigen. Deze worden altijd vermeld in (het voorblad) van de adviezen en signaleringen.
7. Onevenwichtige samenstelling en perceptie van vooringenomenheid COGEM. Deze twee issues kunnen niet los van elkaar gezien worden. Perceptie van onevenwichtigheid leidt per definitie tot de perceptie van vooringenomenheid.
De COGEM streeft naar een evenwichtige samenstelling en een op haar taken toegesneden palet van expertises. Wat hieronder verstaan moet worden, verschilt per subcommissie. Bij benoemingen hanteert de COGEM daarom expertise-profielen voor de verschillende subcommissies. Leden van de COGEM worden benoemd op hun persoonlijke expertise en niet als vertegenwoordiger van een organisatie, instelling of bedrijf.
8. Belangenverstrengeling en beïnvloeding van leden door nevenactiviteiten of als werknemer. De COGEM heeft leden die in dienst zijn bij bedrijven en veel leden voeren contractresearch uit. Dit is inherent aan het feit dat de COGEM er naar streeft de beste experts in haar gelederen te hebben.
Het beleid van de COGEM om mogelijke belangenverstrengelingen tegen te gaan, is gericht op transparantie. Bij hun aantreden ondertekenen leden een zogenaamde Integriteits & vertrouwelijkheidsverklaring, waarin ze onder meer verklaren dat ze hun taken integer en onpartijdig zullen uitvoeren. Leden moeten jaarlijks een formulier

invullen waarin ze hun belangen vermelden en deze formulieren worden door de voorzitter en secretaris van de COGEM beoordeeld en zo nodig besproken met het betreffende lid (indien specifieke afspraken gemaakt moeten worden). De openbaarmaking van de verklaringen op de COGEM website draagt verder bij aan de transparantie van de organisatie.

Indien leden voorheen werkzaam zijn geweest bij bedrijven of instellingen waarvan vergunningaanvragen onder behandeling zijn, wordt dit in de vergadering gemeld, zodat alle leden bekend zijn met dit gegeven.

Leden die op enigerlei wijze betrokken zijn bij vergunningaanvragen e.d. worden uitgesloten van besluitvorming rond de betreffende adviezen. Dit geldt zowel bij behandeling in een vergadering als bij schriftelijke afhandeling. De voorzitter van de COGEM en de betrokken subcommissievoorzitter, daarbij ondersteund door de secretaris, zien hierop toe. Uitsluiting van leden van de besluitvorming wordt vermeld bij de adviezen en in de notulen van vergadering waarin deze adviezen aan de orde zijn geweest.

9. Schending wetenschappelijke integriteit en onoorbaar gedrag door COGEM-leden. Bij schendingen van wetenschappelijke integriteit of ander onoorbaar gedrag bieden zowel de Wet Milieubeheer (Artikel 2.31) als het Reglement van Orde de mogelijkheid om leden en buitenleden in hun functie te schorsen of uit hun functie te ontslaan.
10. De COGEM streeft er naar om al haar publicaties uit het oogpunt van transparantie openbaar te maken. Bij adviezen over vergunningaanvragen kan dit echter botsen met vergunningaanvragers die bepaalde informatie als vertrouwelijk of als bedrijfsgeheim aanmerken. De COGEM is op dit terrein volgend aan de vergunningverlener die bepaalt welke informatie vertrouwelijk is. De COGEM adviezen zijn gestoeld op wetenschappelijke onderbouwing. Soms is het voor de navolgbaarheid van het advies noodzakelijk om vertrouwelijke informatie te vermelden, waardoor het advies ook vertrouwelijk is. Indien mogelijk wordt wel een samenvatting van het advies op de COGEM website gepubliceerd.
11. Onderzoek. De COGEM laat onderzoeksopdrachten uitvoeren door derden ter ondersteuning van haar adviserende en signalerende taak. Toekenning van de onderzoeksprojecten gaat via een openbare aanbestedingsprocedure, de toekenningscriteria staan op de COGEM website vermeld. De inhoud van de onderzoeksrapporten zijn voor rekening van de uitvoerder. Een betreffende disclaimer wordt opgenomen in elk onderzoeksrapport. Een door de COGEM ingestelde begeleidingscommissie fungeert als klankbord voor de uitvoerders en als extra waarborg voor de kwaliteit van het resulterende rapport. Daarbij richt de begeleidingscommissie zich op de wetenschappelijke volledigheid of onderbouwing van het rapport. Getrokken conclusies zijn voor rekening van de uitvoerders en hoeven niet goedgekeurd of gedeeld te worden door de commissie.
De inhoud van de onderzoeksrapporten kunnen als input dienen voor adviezen. Bij het opstellen van een dergelijk advies worden altijd de gebruikelijke adviesprocedures, -raadpleging leden en mogelijk aanvullend literatuuronderzoek -, gevolgd. De adviezen kunnen afwijken van de conclusies in het betreffende rapport.